

ÖK-sekretariatet

Protokoll nr 4/2024 från möte med övervakningskommittén för Sveriges strategiska plan för GJP

Tid: Den 6 november 2024

Plats: Digitalt

Dagordning: Se bilaga 1

Deltagare: Se bilaga 2

1 Mötets öppnande

Ordföranden Tobias Olsson (**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**) förklarade mötet öppnat och hälsade ledamöterna välkomna.

2 Godkännande av dagordningen

Inga övriga frågor anmäldes.

3 Lägesrapport om planens genomförande samt kommunikationsinsatser

Sara Grigoryan och Thérèse Ljungquist (**ÖK-sekretariatet**) presenterade lägesrapport och kommunikationsinsatser (se bilaga 3a-3b). Under lägesrapport redovisades budgetläge och måluppfyllelse och under kommunikationsinsatser lyftes aktiviteter som genomförts sedan redovisningen i maj i år.

Diskussion

Fråga ställdes om vad som görs i fråga om lågt söktryck avseende vattenhantering och svaret från Jordbruksverket var bland annat att det görs olika informationsinsatser och satsningar inom Greppa Näringen. Detaljfrågor ställdes även om budgetutnyttjande, planerad budget för utbetalning per år och måluppfyllelse för omfördelningsstödet och täckdikning vilket Jordbruksverket besvarade.

4 Stödmyndigheternas lägesrapporter om planens genomförande

Stefan Carlsson (**Länsstyrelsen**), Pasi Kemi (**Jordbruksverket**), Ingela Nilsson (**Sametinget**) och Anders Johansson (**Lokal Utveckling Sverige**) presenterade läget inom sina respektive områden (se bilaga 4a-4b).

Länsstyrelserna rapporterade om ärendehantering och arbete som genomförs avseende areal- och djurbaserade stöd respektive söktryck, kompletteringsbehov och handläggningstider avseende projekt- och investeringsstöd. **Jordbruksverket** redogjorde för budget och ansökningar samt ärendebalanser för de nationella stöd som verket hanterar, men även om Skogsstyrelsens stöd till kompetensutvecklingsinsatser. **Sametinget** rapporterade att konkurrenskraft och startstöd går bra, även om det är lägre söktryck än tidigare för startstöd. Inom förädling och diversifiering är söktrycket lågt och insatser krävs för att förbättra detta. Sametingets budget för kompetensutveckling är uppdelad i tre delar, varav den ena delen är slut och omfördelning

planeras mellan övriga delar. Från **Lokal Utvecklig Sverige** lyftes bland annat att man uppfattar att Leader är det enda verktyget för bred landsbygdsutveckling och att flerfondsprogram vore önskvärt. Vidare togs upp att handläggningstiderna är långa och att ärenden i snitt tar nio månader att hantera, mycket på grund av att handläggning görs av både LAG och Jordbruksverket. Lång handläggningstid gör det svårt att motivera sökande.

Diskussion

Fråga kopplat till länsstyrelsernas rapportering var bland annat varför det är så många kompletteringar. Länsstyrelsen svarade att även om e-tjänsten kan hjälpa till att säkerställa att allt är ifyllt, så kan den inte säkerställa att informationen är tillräcklig. Möte med konsulter för att informera om behoven kan vara ett sätt att förbättra detta. Fråga ställdes även om markuppföljningen ger effektivare hantering och bättre resultat eller bara ökat krångel. Jordbruksverket svarade att detta anses viktigt för effektivisering och färre kontroller och större möjligheter för jordbrukare att ändra sin ansökan, men att markuppföljningen inte är perfekt än.

6 Information om arbetet med framtida GJP

Guillaume Plathner (**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**) informerade om tidplan för nästa period och vad som kommit fram i strategisk dialog och ordförandeskapssamtal.

Diskussion

Fråga ställdes om Regeringskansliet ser det som realistiskt med start 2028, vilket besvarades med att mycket nog talar för att det inte hinns med. En annan fråga var om Regeringskansliet arbetar nationellt med de frågor som kommit fram i dialogen och där var svaret att medlemsstaterna inte har varit involverade i arbetet men att utkomsten av dialogen är något det nationella arbetet måste förhålla sig till och att idéerna kommer att finnas med framöver. Från kommissionens sida framfördes att kandidaten till posten som jordbrukskommissionär (Hansen) har godkänts efter utfrågning i EU-parlamentets jordbruksutskott men sedan måste hela den nya EU-kommissionen godkännas i sin helhet av EU-parlamentet. Inom 100 dagar efter tillträdet kommer en ny vision om livsmedel och jordbruk. Vidare nämndes vilka prioriteringar kommissionens ordförande har satt för jordbrukspolitiken, bland annat att stärka konkurrenskraften. Visionen om livsmedel och jordbruk blir utgångspunkt för kommissionens fortsatta arbete. Ett läckt dokument har kommit om EU:s långtidsbudget (MFF), vilket kommissionen inte ville kommentera. Ledord för budgeten är dock en förstärkt, förenklad och verkningsfull budget.

7 Återkoppling från workshop om åtgärder för att förbättra arbetet i ÖK

Åsa Wolgast Broberg (**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**) presenterade vad departementet tagit till sig från workshopen om ÖK:s arbetssätt och lyfte även frågor om detta till ledamöterna.

Diskussion

Ledamöterna lyfte följande: Förenklingsgruppen är en bra plattform för att sprida information och att en tydlig dagordning vore bra för att bestämma sitt deltagande. Även centrala frågor om nästa CAP kan tas upp där. Överlappande möten för landsbygdsprogrammet och strategisk plan kan vara en fördel om de ligger nära varandra i tiden. Det är önskvärt att få återkoppling på nätverkets arbete. Det är bra storlek på ÖK och fysiskt möte en gång om året är bra. Lägesrapporterna är mer lika nu och det är bra med analys av problembilder. Både ÖK och förenklingsgrupp kan vara intressanta forum.

Åsa Wolgast Broberg sammanfattade att samordning mellan ÖK-möten för landsbygdsprogrammet och strategiska planen kan göras om lämpligt men att det inte tycks vara den största frågan. Vad gäller lägesrapport från stödmyndigheter ska undersökas om dess kan synkas. Vidare noterade hon att ledamöterna är positiva till att få fördjupningar om olika ämnen. Vad gäller deltagande förenklingsgrupp uppfattade Åsa att det är önskvärt med tydligare dagordning så att ledamöterna kan avgöra om de ska delta. Synpunkten om att kommande CAP kan tas upp där noterade hon. Slutligen noterade Åsa synpunkten från Stefan Carlsson om att ändringar av regionala urvalskriterier borde gå på remiss till handläggande myndigheter innan de går på remiss till ÖK. Jordbruksverket lovade undersöka om den tidigare framtagna processen fungerar. Departementet återkommer med eventuella förslag till uppdateringar av arbetsordningen med anledning av de framarbetade synpunkterna.

8 Information från förvaltningsmyndigheten

Olof Johansson (**Jordbruksverket**) tog upp uppdraget till Jordbruksverket om förslag till nytt vallstöd och översyn av miljöersättningar som ska redovisas till regeringen den 6 december och lyfte vidare att det är på gång två nationellt finansierade stöd som delvis har liknande inriktning som stöd som redan finns i den strategiska planen. Dessa är kväveklivet och ökad robusthet på gård. Avseende handlägningsfrågan menade Olof Johansson att problemet kan lösas antingen genom att tillsätta fler personer eller att effektivisera hanteringen. Slutligen nämnde Olof läget på revisionssidan där det bland annat varit en revision från kommissionen i somras om stöd inom IAKS och även miljöersättningar inom landsbygdsprogrammet, men att det ännu inte kommit någon rapport.

Diskussion

Fråga ställdes om Jordbruksverket har tankar kring dubbelarbetet av handläggning inom Leader som görs av LAG och Jordbruksverket och svar gavs från Jordbruksverket att det finns tankar kring det men att detta ännu är i diskussionsstadiet. Fråga ställdes också om revision som gått till domstolsförhandlingar. Svar gavs att man inväntar domen som handlar om en revision från 2019 om arealstöd och blockdatabasen.

9 Information från landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Åsa Wolgast Broberg (**Landsbygds- och infrastrukturdepartementet**) nämnde att man arbetar med livsmedelsstrategin och kommande CAP. Departementet inväntar besked från kommissionen om planändring 3 som överlämnades i augusti. Förslag om kvävekliv och civilt försvaret är lämnat till riksdagen i budgetproposition. Förslag har även getts om förstärkt förvaltningsanslag till Jordbruksverkets med anledning av ändrade grundvillkor m.m. Förstärkning på 100 miljoner kronor för investeringar i ökad konkurrenskraft under 2025 samt en ändring av valutakursförordningen. Vidare har regeringen föreslagit att man inom den strategiska planen behåller 646 miljoner kronor av den ökning som uppstår på grund av ändrad valutakurs. Dessa ändringar kommer i planändring 4 som beräknas vara färdig i mars. Uppdragen som Jordbruksverket ska rapportera om nytt vallstöd och översyn av miljöersättningar samt eventuellt något från effektiviseringsuppdraget kommer också i planändring 4, men även annat kan komma där. Åsa Wolgast Broberg nämnde slutligen utredningen Svesam som regeringen beslutade tillsätta för att utreda framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken.

Åsa Wolgast Broberg gjorde även en återkoppling från yttrandet om planändring 3. Analys av effekten av ändringar av GAEC kommer ges i rapport till kommissionen. I fråga om eventuellt översökt/felsökt i den nya ersättningen för blommande åker och fältkant har regeringen uppdragit åt Jordbruksverket att vidta förberedelser för att kunna justera ersättningen redan 2026. När det gäller uppdaterade siffror om marknaden för ekologiska produkter ingår det i

uppdraget om översyn av miljöersättningarna. I fråga om behov av kommunikation kring grundvillkor arbetar Jordbruksverket med den frågan. Gällande möjligheten för ök att kunna lämna synpunkter på sådana detaljregleringar som ströks i planen hänvisades Jordbruksverkets föreskrifter och eventuella ändringar kommer att framgå av Jordbruksverkets remisser om föreskrifter. I svensk förordning finns dock en matris om kombinationer av olika stöd.

Diskussion

Fråga ställdes om det finns något att säga om hanteringen av CAP kopplat till fondutredningen. Svar gavs att frågan bereds inom Regeringskansliet.

10 Information från EU-kommissionen

Anneli Weinholt (**EU-kommissionen**) nämnde att planändring 3 som kom i augusti har beretts inom kommissionen och ligger för beslut förhoppningsvis snart i november.

Diskussion

Fråga ställdes om det finns mer att säga om förslaget från kommissionen om att medel inom landsbygdsprogrammet ska kunna användas för naturkatastrofer. Svar gavs att det stämmer att kommissionen har presenterat förslag ny åtgärd inom landsbygdsprogrammet för att hantera effekter av naturkatastrofer. Det är ett sätt att använda budgetmedel som ligger kvar outnyttjade i program. Det kommer vara aktuellt för vissa medlemsstater men kanske inte Sverige. Förslaget ska godkännas av Europaparlamentet och rådet.

11 Övriga frågor

Ulrika Holmgren (nationella nätverket för GJP) informerade om nätverket kampanj Jordens bästa som syftar till att skapa uppmärksamhet bland unga för jobb i de gröna näringarna. På fråga om hur resultatet av kampanjen ska mätas svarade Ulrika att det görs genom att se till antal delningar i sociala medier, uppmärksamhet i press och aktiva flashmobs. Mer övergripande mål såsom fler sökande till utbildning och fler som jobbar inom gröna näringar kan inte mätas, utan man får se till hur väl man lyckats skapa uppmärksamhet och delaktighet.

12 Nästa möte

Ordföranden föreslår att nästa möte blir digitalt den 15 januari, förslagsvis eftermiddag.

13 Mötets avslutande

Ordföranden tackade samtliga deltagare och avslutade mötet.

Tobias Olsson

Thérèse Ljungquist

Ordförande

Övervakningskommittén sekretariat

Protokollet har signerats, men på grund av krav på tillgänglighetsanpassning publiceras det utan namnunderskrifter på webbsidan.